

پیش‌خوانی

محرومیت در تاریخ و جغرافیایی به نام سیستان و بلوچستان

■ **گندم زمانی**

ناحیه باستانی سیستان و بلوچستان در جنوب شرقی کشورمان و در جوار همسایگی با کشور ایران و افغانستان قرار دارد. بلوچستان با مساحت ۱۵۵ هزار کیلو متر مربع، از شمال به سیستان و کرمان، از مغرب به بنشاکرد، از مشرق به خاک کلات و از جنوب به دریای عمان محدود است. در کلیت امر نیز بلوچستان به چهاربخش تقسیم می‌شود: بخش‌های سراوان، سرحد، بمپور و مکران. وسعت سیستان ۴۴۰۰کیلومتر مربع است(که ۱۴۰۰ کیلومتر آن باتلاقی است) و سرزمینی است پست، واقع در بین کوه‌های مکران، نجد، هستانان و کوه‌های افغانستان که هیرمند(هلمند) در خاک آن جاری است.

نقاط مختلف سیستان و بلوچستان به سبب مجاورت با دریا، نزدیکی به دشت لوت و نیز کوهستانی بودن، دارای گونه‌های متفاوت آب و هوایی است. در کرانه‌های عمان گرما شدت زیادی دارد و وجود رطوبت بر ناسازگاری هوا می‌افزاید. در جلگه‌های ایرانشهر، بمپور، بنت، نیکشهر و قمر قند هوا گرم و خشک است. در سرحد به علت وجود ارتفاعات، از جمله کوه نفتان، هوا معتدل است.

اینها را نوشتم که بگویم جغرافیای این منطقه حکایت از آسیب پذیری و کم بارانی فاحش دارد که همین مسئله علت اصلی فقر اقتصادی منطقه به عنوان شاخص ترین دلیل محرومیت محسوب می‌شود و متأسفانه باید گفت استان سیستان و بلوچستان فقیرترین استان ایران شناخته می‌شود.

اما بخش مهم دیگر معضل فقر در این استان به موضوعات تاریخی مربوط می‌شود. در گذشته‌های تاریخی این منطقه به عنوان انبار غله ایران محسوب می‌شد که بر مرور به دلیل تغییرات آب و هوایی از غنای بالای اقتصاد این منطقه کاسته شد، طوری که این منطقه به یک منطقه خشک و بیابانی تبدیل گشت.

تلاش صفویان برای تحت حاکمیت در آوردن بلوچستان، دوران غم‌انگیز سیستان در زمان قاجار به دلیل نفوذ و دخالت دولت‌های روس و انگلیندر در ایران، سیاست‌های دو جانبه رضا شاه در قبال این منطقه و مورد ظلم قرار گرفتن در سایه بی توجهی به مناطق مرزی و محروم کشور در دوره محمدرضا شاه همگی از موضوعات روشن و تشدید فقر و محرومیت در این منطقه است.

با توجه به اینکه در اکثر دوره‌های تاریخی، به بدولت حاکم بوده، لذا عمده استان‌های مرزی کشور به خصوص سیستان و بلوچستان از محرومیت بالایی برخوردار هستند که در دوره جمهوری اسلامی ایران تلاش شده به این محرومیت‌ها پایان داده شود.

در کنار فقر و محرومیت موجود در منطقه که دلایل متعدد خود را داراست، موقعیت سیاسی منطقه نیز که در جغرافیای پسر تنش و همجواری با کشورهای افغانستان و پاکستان قرار گرفته، باعث شده است تا محرومیت‌ها در این منطقه در بخش‌های مختلف چون اقتصادی، سواد، سلامت و بهداشت، آگاهی اجتماعی و فرهنگی ... تشدید شود.

منطقه سیستان و بلوچستان یکی از همان مناطقی است که گروهک‌های مختلف تلاش می‌کنند یا بهره‌گیری از شرایط جغرافیایی آن به ناملنی ایران دامن بزنند.

آنچه در این بین در خور نوشتن است اقدامات جمهوری اسلامی ایران به ویژه فعالیت‌های سپاه پاسداران انقلاب اسلامی است که در سال‌های اخیر تلاش داشته تا در راستای محرومیت زدایی از منطقه، علاوه بر رفع محرومیت از چهره این منطقه، تلاش‌های سیاسی و مهم‌تر از آن فرهنگی و امنیتی را انجام دهد.

رهبر فرزانه انقلاب حضرت آیت الله‌ خامنه‌ای (مدظله‌العالی) نیز از زمان تبعید در این استان در زمان رژیم طاغوت و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی همواره توجه ویژه‌ای به این منطقه کشور داشته‌اند تا جایی که علاوه بر دستورات ویژه ایشان در سفر سال ۱۳۸۱ نسبت به احداث طرح‌های مختلف عمرانی، بهداشتی و آموزشی، چندی پیش نیز با موافقت معظم له مبلغ ۵۰۰ میلیون دلار از محل صندوق توسعه ملی برای آبادانی استان سیستان و بلوچستان اختصاص داده شد.

به رغم نگاه ویژه رهبر معظم انقلاب، در کنار غفلت دولت‌ها از رفع محرومیت در این منطقه، نقش سپاه محرومیت زدایی سیستان و بلوچستان بسیار تاثیر گذار بوده است و با ورود سپاه به مناطق محروم و خدمت رسانی توسط نیروهای جهادی، چهره محرومیت از استان تا حد قابل توجهی بر چیده شده است. اجرای طرح‌های اقتصاد مقاومتی سپاه در منطقه ضمن ایجاد اشتغال، به برقراری امنیت پایدار منطقه کمک کرده است، چنانچه کشاورزی در دور تا دور منطقه علاوه بر ایجاد شغل، دژ محکمی در زمینه ایجاد امنیت پایدار هم بوده که این مهم به دستان مردم بلوچ و به واسطه عبور مردان سیستانی رقم خورده است.

■ **نیره ساری**

«سیستان و بلوچستان» استانی که همواره نام آن را در کنار کلمات فقر و محرومیت می‌شناسیم. از گرد و غبار حاکم بر آن گرفته تا کمبود آب آشامیدنی سالم، نبود مدرسه، امکانات بهداشتی و سایر مراکز قابل اهمیت و ضروری که در اکثر شهرها و استان‌های کشور، به راحتی قابل دسترسی است، مشکلات موجود، از سیستان استان محرومی ساخته است که فقر در آن حرف اول را می‌زند؛ فقری که به گفته کارشناسان و مسئولان تا حدی از بیگاری نشتت گرفته و چنان دانسته‌اش گسترده شده که دیگر کمتر کسی از اهالی شهرهای این استان است که بخواهد بگوید در آن

می‌نشین، حرفی از محرومیت هانزند. در این میان اما مقام معظم رهبری بارها و بارها در سخنرانی و بیانات گویبرابر خود بر نگاه ویژه به استان ولایتمدار سیستان و بلوچستان تاکید کردند تا جایی که حتی چندی پیش دستور دادند از صندوق توسعه ملی ۵۰۰ میلیون دلار برای آبادانی استان سیستان و بلوچستان اختصاص

یابد. جادار بگویم همین نگاه ویژه رهبر معظم انقلاب سبب پیشرفت و رشد این استان شده است که می‌توان گفت بخش اعظم این تغییرات با همدرف رخت بر بستن محرومیت استان که بر عهده دولت تعریف می‌شود، به مدد اقدامات قابل توجه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی صورت گرفته است و حتی وعده‌های دولت یاد هم که مبتنی بر گازرسانی به سیستان و بلوچستان تا سال ۹۴ بود، در پایان سال ۹۵ هم تحقق نیافت و به تکمیل آن در سال ۹۶ ختم شد. اقدامات سپاه پاسداران که وظیفه ذاتی‌اش دفاع و حراست از انقلاب اسلامی در همه حوزه‌ها تعریف شده است، چند سالی است که با هدف رفع محرومیت از چهره این استان کلید خورده و همچنان نیز نه تنها روند آن در استان سیستان و بلوچستان رو به گسترش است و منتظم ادامه پیدا می‌کند، بلکه در سایر نقاط محروم هم انجام گرفته است. نظر به تحقق جزئیات این مهم «روزنامه جوان»

به گفت‌وگو با دو نفر از مسئولان اصلی سازندگی و محرومیت زدایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهر چند نقطه را به صورت گرمخانه ساسده بر پا کردند. گرمخانه‌هایی که بر خلاف گرمخانه‌های کلانشهرها دارای امکانات حداکثری از قبیل تخت و... نیست، بلکه به بار برپایی چادرهای سفری این گرمخانه‌ها فراهم شده است و تمام کارتن خواب‌های شهر زاهدان در آن پوشش داده می‌شوند.

بهداشت و سلامت یکی دیگر از محورهای سپاه در راستای محرومیت‌زدایی از استان به چه نحوی است؟

جعفری: مجموعه اقداماتی که سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در مناطق محروم انجام می‌دهد، با توجه به ظرفیت‌های موجود آن بسیار گسترده است و در این

گفت‌وگو

گفت‌وگو ۸۸۴۹۸۴۹۹

روایت محرومیت‌زدایی سیستان و بلوچستان

روایت محرومیت‌زدایی سیستان و بلوچستان

روایت محرومیت‌زدایی سیستان و بلوچستان در گفت‌وگو با ۲ تن از مسئولان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

سپاه تلاش می کند فاصله استان محروم شرق را با دیگران کم کند

زمینه هفت گام مبتنی بر فرهنگی، امنیتی، بهداشت و سلامت، عمرانی و محرومیت زدایی، ورزشی و اقتصاد مقاومتی تعریف شده است. به طور مثال مباحث قومیتی - مذهبی از جمله موارد قابل اهمیت در حوزه فرهنگی استان سیستان و بلوچستان محسوب می‌شود که از طریق رصد تمام مضللات موجود در استان، اطلاع‌رسانی و آگاسازی شایسته‌ای انجام گرفته است. در ادامه همچون اوایل انقلاب، یکبار دیگر مسجد به عنوان کانون فعالیت‌های فرهنگی و مذهبی در نظر گرفته شده است و با شناسایی خانواده شهدای محلات، یادآور‌های مردمی بر گزار می‌شود.

مردم مسیستان و بلوچستان قرن‌هاست بدون هیچ چشم‌اندشتی مرزیان و مرزدار ایران محسوب می‌شوند، اما سوه مدیر یت‌ها، زمینه را برای بروز مشکلات فراهم کرده است، بر نامه‌های سپاه در راستای بحث‌های امنیتی، که خود تان هم به آنها اشاره کرد ید، چگونه است؟

جعفری: در موضوعات امنیتی، بسیج محور امنیت و وحدت محسوب می‌شود و مردم باید خود محوریت را بر عهده بگیرند که البته دفاع یا غیرت و جانانه‌ای هم انجام می‌شود چنانچه حضور جوانان مقابل فرقه‌های تکفیری و کمک به دستگاه‌های اطلاعاتی اعم از معتادان و اشرار استان قابل توجه است. امروز، مرزهای ما توسط همین جوانان به خوبی رصد می‌شود کامیانه‌ک توسط نیروهای بسیج و سپاه نیز کنترل شده و دارای امنیت است، اما در فساد اخلاقی است که همین ضرورت همه‌جانبه‌گرای را ایجاد می‌کند.

کمک به کسانی که دچار بیماری‌ای به نام اعتیاد هستند یکی دیگر از محورهای امنیتی است. بسیجیان زاهدان با حمایت سپاه زاهدان به صورت خودجوش در حومه شهر چند نقطه را به صورت گرمخانه ساسده بر پا کردند. گرمخانه‌هایی که بر خلاف گرمخانه‌های کلانشهرها دارای امکانات حداکثری از قبیل تخت و... نیست، بلکه به بار برپایی چادرهای سفری این گرمخانه‌ها فراهم شده است و تمام کارتن خواب‌های شهر زاهدان در آن پوشش داده می‌شوند.

بهداشت و سلامت یکی دیگر از محورهای سپاه در راستای محرومیت‌زدایی از استان به چه نحوی است؟

جعفری: مجموعه اقداماتی که سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در مناطق محروم انجام می‌دهد، با توجه به ظرفیت‌های موجود آن بسیار گسترده است و در این

روایت محرومیت‌زدایی سیستان و بلوچستان

روایت محرومیت‌زدایی سیستان و بلوچستان

که با تشکیل طرح هجرت دانش‌آموزی در ایلام تابستان وعید نوروز، دانش‌آموزان اقدام به زیباسازی شهر خود می‌کنند و علاوه بر مرمت و زیباسازی، تعمیر میز و نیمکت را اعم از جوشکاری و مر تبه‌سازی به عهده می‌گیرند. این کار با دو هدف انجام می‌گیرد؛ یکی برای بر کردن اوقات فراغت دانش‌آموزان و دور نشدن از فضای آموزشی و دومی آشنایی با حرفه‌ای خاص که در آینده کارایی در زمینه اشتغال را به دنبال دارد. جالب است بدانید در استان سیستان و بلوچستان در سال ۹۵ بالغ بر ۷هزار نفر دانش آموز بسیجی را به کارگیری کردیم و ۲۰۴ مدرسه که تأمین مصالح به عهده آموزش و پرورش بود، به همت دانش‌آموزان بازسازی و زیباسازی شد. یکی دیگر از ظرفیت‌های گروه‌های جهادی و دانش‌آموزی اینگونه بوده که از ابتدای سال ۹۵، هشت مدرسه دو کلاسه، چهار کلاسه و شش کلاسه به صورت کامل تحویل آموزش و پرورش داده شده که همه آنها با کمترین هزینه صورت گرفته است. به طور مثال آموزش و پرورش با ۴۷ میلیون، اقدام به ساخت مدارس می‌کند و سپاه از طریق ظرفیت گروه‌های جهادی، مطابق با استانداردها رگورد و دو نیم ماهه و هزینه ۱۸ میلیون تومان را در ساخت مدرسه داشته است.

هرچند در این زمینه باید گفت راه برای سایر نیروی بسیج استفاده کنند، باز خواهد بود و بدون دادن هزینه‌ای توان انجام اقدامات عام‌المنفعه با بسیج را خواهند داشت. به طور مثال دو ماه قبل طرحی تحت عنوان «دامپزشکی» با بسیج مطرح شد که بالغ بر هزار و ۸۰۰ گروه جهادی‌ای ورود پیدا کردند و قریب به یک میلیون دام و طیور که سرمایه اولیه مردم مناطق محروم محسوب می‌شوند، به صورت رایگان واکسیناسیون و سرشماری شدند که این یکی از موارد کمک به دولت محسوب می‌شود.

کمک به دولت در کل استان اینگونه بود که به طور مثال در بحث واکسیناسیون، نیرو، خودرو و مکان به عهده سپاه بود و تهیه و اکسن با دولت یا در بحث مدارس، مصالح و امکانات به عهده آموزش و پرورش اما اجرایی شدن با سپاه بود. همچنین در بحث خانه‌های محروم، مبلغ ارائه شده با کمینه امداد بود و ساخت مراحل تکمیلی بر عهده سپاه بود.

محلل محروم سه‌ویزیت کردن و ارائه خدمت‌رسانی می‌پردازند و این موضوع بسیار هم اثر بخش بوده است، چندین بیمارستان صحرایی از سال گذشته راه‌اندازی شده است و پنجمین بیمار ستان صحرایی هم با تجهیزات کامل از طریق ظرفیت‌های سپاه اعم از بخش جراحی، از توییدی و... در حال راه‌اندازی است که به جرت می‌توان گفت یک بیمارستان کامل محسوب می‌شود که تا چندین روستا و آبادی را پوشش می‌دهد.

محرومیت از جمله مسئله مباحث مهم استان است. اساسا محرومیت‌زدایی از سیستان و بلوچستان چگونه کلید خورد و در این زمینه چه دستگاہا و نهادهایی به کمک آمدند؟

جعفری: یکی از معضلات شهرهای ما مربوط به حومه است. شهر زاهدان دارای حاشیه‌نشینی فراوانی است و سرریز معضلات این حاشیه‌نشینی در محدوده کل استان هم تبعات منفی دارد. یکی از اقدامات مهم در حومه شهر

توسط گروه‌های بسیج، مبتنی بر شناسایی فرصت‌ها و تهدیدها، شناسایی مناطق آلوده و سرپل‌های اعتیاد است که از طرق مختلف من جمله بر خورد، مشاوره، کمک و هدایت صورت می‌گیرد. از آنجایی که اعتیاد و بیگاری از

اولین معضلات استان محسوب می‌شود، لذا اقدام بعدی در این راستا صورت گرفته است. امروز، مرزهای ما توسط همین جوانان به خوبی رصد می‌شود کامیانه‌ک توسط نیروهای بسیج و سپاه نیز کنترل شده و دارای امنیت است، اما در فساد اخلاقی است که همین ضرورت همه‌جانبه‌گرای را ایجاد می‌کند. کمک به کسانی که دچار بیماری‌ای به نام اعتیاد هستند یکی دیگر از محورهای امنیتی است. بسیجیان زاهدان با حمایت سپاه زاهدان به صورت خودجوش در حومه شهر چند نقطه را به صورت گرمخانه ساسده بر پا کردند. گرمخانه‌هایی که بر خلاف گرمخانه‌های کلانشهرها دارای امکانات حداکثری از قبیل تخت و... نیست، بلکه به بار برپایی چادرهای سفری این گرمخانه‌ها فراهم شده است و تمام کارتن خواب‌های شهر زاهدان در آن پوشش داده می‌شوند.

نقش دولت در این زمینه چگونه بوده و تا چه اندازه کمک‌رسانی کرده است؟

جعفری: بخش دیگری از اقدامات سپاه در راستای کمک‌رسانی به دولت بود. کمک‌رسانی به دولت با استفاده از ظرفیت‌های مجموعه سپاه انجام می‌شود، به این صورت عروس و داماد تعلق می‌گیرد.

اقتصاد مقاومتی چگونه محوریت فعالیت‌ها قرار گرفته است؟

جعفری: اکنون ۲۹ عرصه فعال اقتصاد مقاومتی در استان وجود دارد وبالغ بر ۲۳ میلیارد تومان تسهیلات وام قرض‌الحسنه به مجموعه بسیجیان در دور ترین روستاها در قالب اقتصاد مقاومتی، صنایع تبدیلی و قطب‌بندی اختصاصی داده شده است. همچنین در بسیاری از عرصه‌ها همچون شیلات، کشاورزی، دامپروری و صنایع تبدیلی تولیدکننده‌های خوبی وجود دارند که حتی مشکل بازراییی موجود در این زمینه نیز با پیشقدم شدن سپاه بر طرف شده است. تمام گرم‌رند امنیتی سسیز نوار مرزی استان را در اختیار مردم قرار دادیم و بخشی از ۲۳۳ هزار هکتار بنابر دستور رهبری انقلاب احیا شده و بخش دیگر در حال احیاست. همچنین در مجموعه شش

روزنامه جوان | ۵۰۵۳

تعاونی ایثار استان، ۱۷۶ حلقه چاه را در اختیار مردم گذاشتیم که مردم کشاورزی کنند. از آنجایی که این استان، استان محرومی محسوب می‌شود، یک محصول قالب‌استان را شناسایی و برای هر شهرستان محصول قالب استان را تحت عنوان قطب‌بندی‌ها تعریف کردیم. مثلاً یک شهرستان قطب خرما و دیگری قطب سیفی جات است که اینگونه صنایع تبدیلی را به کار بستیم تا بارنامه‌ریزی انجام شود.

یکی از نکاتی که مورد غفلت دولت واقع شده به سیل اخیر سیستان و بلوچستان مربوط می‌شود، آیا سپاه و نیروهای جهادی در این امر ورود پیدا کرده‌اند؟ کمک‌رسانی به مردم منطقه در چه زمینه‌هایی صورت گرفته است؟

جعفری: طسی هفته‌های اخیر زمستان، رحمت الهی به زحمّت تبدیل و نعمت برای برخی مردم به نعمت تبدیل شد. در این زمینه نیز بالغ بر ۷۰۰ گروه جهادی در نوروز و تابستان از سراسر استان در مناطق آسیب دیده فعالیت خواهند کرد تا مرمت و آبادانی منازل، مساجد و نیز مرمت قنات‌ها انجام شود کمااینکه در سیل اخیر اولین ارگان ورود پیدا کرده بسیج بود. ۵ هزار سبد کالای ویژه حمایتی در هفته جاری در مجموعه استان و تا پنج مر حله از سوی بسیج سازندگی استان و آستان قدس رضوی بین مردم محروم و سیل‌زده توزیع می‌شود که تسکینی بر درهای مردم منطقه است. گفتنی است تمامی فعالیت‌های انجام شده بر نظر سپاه استان صورت گرفته و محوریت کار با مجموعه بسیج سازندگی بوده است.

محرومیت‌زدایی سیستان در چه محورهایی انجام گرفته است؟

سردار حزنی: هدف اصلی ما این است که در سیستان و بلوچستان فاصله‌ها را کم کنیم تا از این طریق امنیت پایدار در راه‌های مرزی و نقاط حساس تأمین شود. شاید موفق به ریشه کن کردن محرومیت نشویم، اما هدف کاهش محرومیت است تا فاصله‌ها را بر طرف سازیم. طبق اهداف تعریف شده ما، در استان سیستان و بلوچستان موارد مختلفی در حوزه پروژه‌های عمرانی و غیر عمرانی مطرح شده که یکی از آنها اشتغال‌زایی است، یعنی طرح‌هایی که موجب افزایش اشتغال می‌شود.

پروژه‌های عمرانی شامل بهداشت و گلخانه، نانوایی، زمین کشاورزی، آبخیزداری، جاده، جایگاه دالک، گلزار شهدا، خانه ایتم و مدجویان، خوابگاه دانش‌آموزی، خانه خدا، مجموعه ورزشی، مسجد، مدرسه، دارالقرآن، خانه بهداشت، استخر ماهی، پرورش شتر مرغ، احداث کارگاه‌های صنایع دستی، ایرانی سروس بهداشتی و حمام بهداشتی است که همگی با هدف اشتغال‌زایی بوده است، اما بر حسب نیازهای موجود منطقه در کنار آن سایر موارد نیز پیگیری می‌شود. پروژه‌های غیر عمرانی شامل بیمارستان‌های صحرایی، توزیع بالغ بر ۲هزار بسته بهداشتی و درمانی، تسهیلات مختلف معیشتی از قبیل توزیع کفش و لباس، ضروریات مساجد، لوازم التحریر و بسته‌های خیاطی جهت ایجاد شغل آموزش توانمندسازی، ضیافت افطاری با هدف برادری و برابری قومیت‌ها، راه‌اندازی مسابقات ورزشی، گلزار زاربتی، همایش قبایلی، تهیه چیزی به کمک به بیماران مصلع‌العلاج، کمک به خانواده‌های بی‌سرپرست و یدسرپرست، کمک به ایتم‌اهل سنت

و تهیه بنر و علوفه است. تمامی موارد مطرح شده را سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از محل سوده‌ای محل قرارگاه خاتم‌الانبیاء و سایر اقدامات عمرانی که در سطح کشور انجام شده و ردیف بودجه سالانه در نظر می‌گیرند، انجام می‌دهد.

هز زینه اقدامات را کدام نهاد عهده‌دار بوده است؟

سردار حزنی: بحث اشتغال‌زایی را سپاه به تنهایی انجام داد، اما در زمینه مسکن مددجویی، کمینه امداد کمک کرد و حتی قول مساعد برای موارد بعدی را به ما داد. هر کس پشت هر میزی از میزهای جمهوری اسلامی است اگر وظیفه خود را انجام دهد می‌خواهد انجام دهد ما نباید تا این اندازه محرومیت و عقب‌ماندگی داشته باشیم.

حاشیه نشینی از اشکالات موجود در مناطق محروم است، در این زمینه چه اقداماتی انجام شده است و جز استان سیستان و بلوچستان استان‌های دیگری هم هدف محرومیت‌زدایی قرار گرفته‌اند؟

سردار حزنی: اکثر روستاییان، حاشیه‌نشین شهرها

و مناطق محروم شده‌اند که این نشان می‌دهد ما

وظیفه خود را به درستی انجام ندادیم.

پوشهر، هرمزگان، خوزستان، حاشیه مشهد مقدس، ایلام، کردستان، آذربایجان غربی و کرمانشاه نیز از جمله استان‌هایی هستند که بیشترین مشارکت در بحث محرومیت‌زدایی را داشته‌ایم و در مراحل بعدی بیشتر به آنها پرداخته می‌شود. شایستگی همه ما در مدیریت ارزشی و جهادی به میزان رضایتمندی روستاییان از عملکرد ما بر می‌گردد، اگر روستاییان از ما راضی بودند، پسی عملکرد قابل قبول خواهد بود. متأسفانه روستاهای ما اکنون غریب و دارای مشکلات بسیاری هستند که از شهرها به روستاها منتقل شده است. موضوع دیگر مبتنی بر این است که نهادها، سازمان‌ها و وزارتخانه‌های مختلف مسغولیت خود را در روستاها تعریف و در این جهت فعالیت‌کنند. همچنین لازم است دولت به محرومیت روستاها و روستاییان نظم دهد و مشکلات و محرومیت روستاها و روستاییان در دولت بیشتر مورد توجه قرار گیرد، چراکه ندیدن مردم مناطق محروم دلیل بر نبودن روستاییان و مشکلات آنان نیست. هزار حرف به اندازه یک عمل فایده ندارد و ما باید به این افراد مغفترسانی کنیم.